

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

VALDEMARSUDDEN VID INLOPPET TILL STOCKHOLM. — H. 8. D.'S FOTOGRAF I STOCKHOLM.

15:DE ÅRG.

DEN 5 OKTOBER 1913.

Nº 1.

Foto Sandau, Berlin

Kliche: Reigt Silversparre.

Konstnärliga anlag ha utgjort ett genomgående drag hos den Bernadotteska ätten. Carl XV var icke blott skald, utan äfven målare; Oscar II var betydande både inom diktkonsten och som vältalare och den i sin tidiga ungdom bortryckte prins Gustaf har skänkt vårt folk några af dess populäraste tonsättningar. Ingen af de nämnda har emellertid haft tillfälle att fritt fullfölja sina artistiska böjelser och ingen af dem har därför håller nått samma mästenskap som konung Oscar II:s yngste son, prins Eugen, inom det konstområde, han gjort till sitt: måleriet.

Prins *Eugen Napoleon Nikolaus* föddes å Drottningholms slott den 1 Augusti 1865 och förlänades af konung Carl XV med härtigtiteln af Nerke. Liksom sina bröder kom han i åtnjutande af en mycket värdad uppfostran äfven på det bokliga området. Hans hufvudlärare var den nyligen aflidne bibliotekarien, dr Johan Otto von Friesen, men därjämte anlätades i särskilda ämnen äfven andra krafter. Efter att i januari 1884 ha aflagt mogenhetsexamen tillbragte han våren samma år vid Kristiania universitet, där hans studier leddes af professor L. Aubert och dr Yngvar Nielsen. Den förstnämnde sörjde för, att hans undervisning icke blef partipolitiskt ensidig; bl. a. kom prisen genom hans tillskyndan att höra föreläsningar af en nationalist som Ernst Sars. Den senare gjorde honom bekant med den norska hufvudstadens olika institutioner och dess natursköna omgifningar. Yngvar Nielsen berättar sålunda i sina memoarer, hurusom prinsen och hans sällskap en gång besökte ångköket ("Dampen"), där han till dåvarande utrikesministerns, baron Hochschilds, förskräckelse slog sig ned vid ett af de långa borden och utan att låta genera sig spisade bland personer ur alla samhällsklasser. Andra dagar led-sagade dr Nielsen honom på utflykter till Frogner-sæteren och till Grimelund, där han öfvade sig i att stå på skidor, hvori han snabbt förvärfvade sig icke ringa färdighet. Redan vid denna tid framträdde emellertid hos honom ett utpräglat intresse för målar-konsten; Nielsen nämner från hans umgänge i i Kristiania bl. a. målaren Wennerberg.

På hösten samma år aflade han officersexamen och anträdde därefter strax på nyåret 1885 en färd utrikes, hvarvid han öfver Milano och Florens kom till Kairo, där han sammanträffade med sin broder, prins Carl. I sällskap med denne reste han vidare genom Palestina till Konstantinopel. Från denna tid föreligga de första för allmänheten bekanta spår af hans konst. I den af prinsarne Oscar, Carl och Eugen 1886 utgifna boken "Våra minnen" finner man nämligen, jämte några skildringar af prins Eugens penna, afbildningar af trenne akvareller med motiv från det heliga landet. Efter hemkomsten fick prinsen tillbringa ett par terminer vid Uppsala universitet, där han åhörde föreläsningar af Oscar Alin, Harald Hjärne m. fl. samt genomgick en enskild kurs i konst-historia för C. R. Nyblom. Samtidigt erhöi han ytterligare handledning i målar-konsten af W. von Gegerfelt och mottog för öfrigt undervisning i denna af genremålaren A. G. Hafström och H. F. Salmson, landskapsmålaren G. Munthe m. fl. I Januari 1887 begaf han sig slutligen till Paris för att där idka ytterligare konststudier. Sedan han genomgått en kurs i teckning och målning vid Ateliers Juliens, började han taga lektioner å porträtt-målaren L. Bonnats atelier, där Puvis de Chavannes och Roll voro bland lärarna. Sommaren tillbragte han hemma i Sverige, hos Salmson i Dalby i Skåne, men återvände på hösten till Paris och studerade nu å Gervex' atelier, där äfven Roll och Humbert undervisade. Här bedref han sina studier med

den framgång, att han å världsutställningen i Paris till den stora franska revolutionens hundraårsminne (1889) kunde utställa tre taflor: ett par från landskapsstudier och en modellstudie. Samma år åter-vände han hem och har sedan dess, fränsett mera tillfälliga utrikes resor, varit bosatt i Stockholm, under somrarna i hufvudstadens närhet, oftast på Tyresö, samt sedan 1904 å sin på Valdemarsudde å Djurgården uppförda präktiga villa.

Liksom öfriga manliga medlemmar af konungahuset har prins Eugen passerat de militära graderna och fick senast den 19 jan. 1906 mottaga fullmakt som öfverste i Göta lifgarde och i Lifregementets husarer. Men hans hufvudsakliga intressen ha allt mera koncentrerats på konsten och på folkbildnings-sträfvandena.

Utrymmet tillåter icke att här ingå på någon utförligare redogörelse för prins Eugens konstnärskap. Det är på sätt och vis också öfverflödigt. Ty det finnes väl knappast någon svensk man eller kvinna, som icke i original eller afbildning fått se prof på hans konst eller undgått att gripas däraf. Det hör nämligen till prins Eugens karaktäristik, att han städe låtit sig angeläget vara att låta äfven den stora massan komma i åtnjutande af frukterna af sitt konstnärliga arbete. Hans börd har icke afskräckt honom från att offentligen utställa, i våra museer är han så godt som öfverallt representerad, att bidra till våra läroverks konstnärliga smyckande har uppenbarligen varit honom en hjärtesak och i "Svenska landskap" (1905) har hans konst för-träffligt reproducerats i färgtryck, hvilka det ligger inom hvar mans räckvidd att förvärfva. Och så känna vi nu nästan alla hans underbara framställningar af den nordiska sommarkvällens och -nattens ljusa, stilla, halft sagoaktiga stämning, om hvilken konstkritikern med rätta sagt, att den monu-mentala dekorativa hållningen med dess starka fram-häfvande af stämningens helhet liksom af landskaps-karaktäriserande linjer på ett lyckligt sätt betonar det poetiska eller musikaliska stämningssin-nållet. "Omedelbart känd och sympatisk, är prins Eugens konst lätt tillgänglig och lätt förstådd, på samma gång som den är fullt själfständig, personlig och äkta".

Redan 1889 kallades prins Eugen till förste heds-ledamot af Akademien för de fria konsterna. Vid flera konstutställningar har han varit hederspre-sident och inom konstafdelningen vid 1897 års utställning i Stockholm var han ordförande. Med den rätt våra högstskolor äga att med den akade-miska lagern kröna äfven den konstnärliga förtjän-sten kallade filosofiska fakulteten i Uppsala honom vid Linnéfesten 1907 till filosofie hedersdoktor.

Det nämndes ofvan, att prins Eugen besjålas af ett lifligt intresse för folkbildningen. Ytterst hvilat detta intresse på det demokratiska samhällsideal, hvilket prinsen redan i sin ungdom gjorde till sitt och som då förskaffade honom det populära smeknamnet "röde prinsen", ett ideal, som han allt framgent blif-vit trogen. I komittén för anordnandet af sommar-kurser i Stockholm mottog han från början (1902) ordförandeskapet och har sedan kvarstått vid det-samma. I Svenska folkbildningsförbundet är han hedersordförande och i de kongresser, detta anordnar, städe en högt skattad deltagare.

Ännu står prins Eugen i blomman af sin man-naålders kraft. Ännu äro konsten och folkbildnings-sträfvandena berättigade att vänta mycket af honom. Sverige kan känna sig stolt, så länge dess ko-nungahus skänker det sådana söner.

Efter en längre tids sjuklighet afled den 23 september i Lund professorn i botanik därstädes, dr Bengt Lidforss. Med honom förlorade det sydsvenska universitetet sin utan jämförelse skarpast skurna pänna, tillika en af sina flitigaste och resultatrikaste vetenskapsmän.

Bengt Lidforss var född i Lund den 15 sept. 1868, son till professorn i nyuropeisk linguistik därstädes Volter Edvard Lidforss och hans maka Anne Marie Swartling. Efter mogenhetsexamen i Lund 1885 blef han student därstädes och ägnade sig tidigt åt botaniken som hufvudstudium, men förvärfvade sig samtidigt grundliga insikter i närgränsande naturvetenskapliga ämnen, hvarjämte hans levande intresse för de allmäntmänskliga och sociala problemen dref honom att stifta intim bekantskap äfven med den samtida filosofien — framför allt Herbert Spencers — och den dessa problem behandlande skönlitteraturen. Så grundlades hos honom redan i tidiga år en universalitet i åskådningar och vyer, som kanske blef det mest karaktäristiska draget i hans senare offentliga framträdande. Sedan han 1888 aflagt fil. kand. examen, fortsatte han med iver sina studier, men kom nu tillika att spela en betydande roll i studentlivet genom sitt deltagande i de diskussioner om allmänna ämnen, som på den tiden af den akademiska ungdomen omfattades med ett så brinnande intresse. En betydelsefull dag för honom blef härunder framför allt den 14 maj 1891, då han vid en af dessa diskussioner sammanträffade med socialdemokratiens sydsvenske ledare Axel Danielsson och med honom slöt en vänskap, som räckte lifvet ut och förde honom öfver i det socialdemokratiska partiets led.

Ungefär vid samma tid togo ock det s. k. Tuakotteriets dagar sin begynnelse. Om detsamma har han själf skrivit, att det var "en handfull stridslystna och slagfärdiga debattörer, som under ett lustrum lagt det ena explosivämnet efter det andra under den offentliga diskussionens brännspegel och nu kände sig desillusionerade, när världen gick sin gamla gång och tog det hela för hvad det var, ett tämligen oförargligt fyrverkeri. Denna misstämning affödde en viss nihilistisk grundstämning, och på denna punkt möttes de aktiva radikalerna dels med några af naturen skeptiskt anlagda intelligensaristokrater, hvilka njutit åttioålets genombrott som ett pikant och roande skådespel, dels med ett par litterärt produktiva skönanand, hvilkas grundstämning var den skönhetsdyrkande pessimistens zerrisenhet. Hvad som sammanhöll dessa olikartade andar till ett kotteri var en starkt utvecklade, af inga tvifvel anfrätt kulturidealism, ett lidelsefullt förakt för det konventionella i alla dess former, en lifslust, orolig och hemlös som den evige juden, och till sist, men icke minst, den trygga känslan af intellektuell jämbördighet. Ett underligt kotteri var det, och ehuru den som skrifver dessa rader strax efter Tuakotteriets upplösning kastades in i den krets af författare och konstnärer, som våren 1893 samlats kring Strindberg på Svarta Ferkeln i Berlin och ehuru jag öfver hufvud haft den

turen att se och höra åtskilliga genier på nära håll, så tänker jag än i dag med respekt tillbaka på den geist, som utvecklades i de små kaférummen på Tua."

Det är väl inte tvifvel om, att just i detta Tua-kotteri det städe så beundrade Lidforss-ska slagsvärdet i stil och replik vann en god del af sin utslipning. Men "det lidelsefulla föraktet för det konventionella" hämnade sig på sitt sätt. Tua-kotteriet och icke minst Lidforss togos om hand af den lilla universitetsstadens stora skvaller och härigenom framkallades helt visst till en del den bittra kampställning, som nu uppstod och ända till de allra sista åren bibehöll sig mellan Lidforss och det officiella universitetet. Det är bokstafligen santt, hvad han en gång offentligen yttrat: att man be-

skyllt honom för både mord och stöld! Kan man förundra sig öfver, att sådant till slut föder en viss bitterhet hos den angripne och att han slår igen utan att alltid så noga undersöka, om slaget också träffar där det *borde* träffa?

Redan vid denna tid började Lidforss medarbeta i den socialdemokratiska prässen. Men detta kunde lika litet som Tua-kotteriet eller de senare Svarta Ferkel-sammanskomsterna kväfva eller återhålla hans vetenskapliga intressen. Licentiat-examen aflades 1892, 1893 promoverades han till fil. doktor, de följande åren tillbragtes med studier i Tyskland, Österrike och Italien, 1895-96 var han assistent vid botaniska institutionen i Jena. Vid hemkomsten härifrån blef denna universitetets otvifvelaktigt största forskarbegåfning i de yngre generationerna ändtligen godtagen som docent. I missmod öfver de ringa befodringsutsikterna och de eviga trakaserierna skvallervägen lämnade han en kortare tid docenturen, men återtvang sig den inom kort för att 1909 utnämnas till professor i botanik i Uppsala och 1911 kallad åter till Lund att där mottaga samma befattning.

Som universitetslärare var Lidforss i synnerlig grad framstående. Detta först och främst som handledare i sin vetenskap. Växtbiologiens studium hade i Lund visserligen grundlagts af Bengt Jönsson och i Areschoug haft en nitisk främjare. Men det är icke för mycket sagdt, att det först genom Lidforss bragtes i full blomstring, något, hvarom kretsen af framstående lärjungar vid hans bortgång aflägger det vältaligaste vittnesbörd. Men äfven och lika mycket var han stor som universitetslärare genom sin förmåga att hos ungdomen väcka och underhålla studieidealitet. I detta hänseende sträckte sig hans inflytande vida utöfver hans eget forskningsområde.

Aldrig hade hans vetenskapliga produktion varit rikare än nu, då han bortrycktes af döden. Den ena afhandlingen kom från hans hand efter den andra. Med en otrolig arbetsförmåga strödde han samtidigt kring sig naturvetenskapliga kåserier, hvilka länge skola bevaras som ädla pärlor, fast de voro studentens barn, samt polemiska inlägg i dagens litterära och akademiska strider.

Studenter och arbetare kranshöljde gemensamt hans bår.

Foto: Holmström, L. 1891

Klische: Bengt Silfverparne

VECKANS SPORT.

AKADEMISKA IDROTTSTÄFLINGARNE I HELSINGFORS.

- Efter foto. för H. S. D. Klöke: *Emgt Si/veersparre.*
1. RANGELL, Finland, segrare i längdhopp m. m.
 2. SUNDELL, Sverige, segrare i div. korta lopp.

Det är någonting för den svenska idrottsrörelsen karaktäristiskt, att den först framträdde och växte sig stark bland de djupa leden och fortfarande bibehåller sin karaktär af folkrorelse och icke som i England är en förnämligast "överklassens" sak. Här i Sverige ställde sig denna överklass rätt länge tämligen oförstående gent emot idrotten. Under det senaste årtiondet har detta förhållande emellertid undergått en grundlig förändring i det att först militärerna och sedan den akademiska ungdomen börjat rycka in i idrottsmännens led, dock utan att den breda demokratiska basen därför övergifvits.

För den akademiska idrotten äro de *internationella täflingar som d. 19—21 sept. höllas i Helsingfors* mellan nordiska studenter epokgörande. Det är första gången våra högskolor kunnat sända ett så talrikt och representativt lag till internationell täflan. Emellertid voro de finska studenterna än talrikare representerade, hvadan de våra ju icke kunde segra i poängtal. Resultaten, för hvilka här ej är platsen att i detalj redogöra, blef dock äfven för de våra särdeles godt, i det att svenskarne dominerade i löpningarne och hoppen. I kasttäflingarne, där sådana män som Taipale, Peltonen, m. fl. konkurrerade, voro likväl de våra ur leken. I tiokamp samt fem- och tre-kamp segrade svensken Holmér, täflingarnes bästa man. I samtliga fäkttäflingarne segrade finnen magister Eklund. I tennis vunnos visserligen några poäng åt Sverige, men som vi tyvärr ej hade några akademiska brottare att ställa upp mot finnarne slutade de senare striden med en betydande poängöfvervikt.

5. TRAUNG o. HOLMSTRÖM, Sverige, som jämte Sundell och Holmér (se ofvan) utgjorde det segrande stafettlaget å 400 m. och 1,600 m.

3. HOLMER, Sverige, täflingarnes bästa man, segrare i 10-kamp m. m.
4. MAGISTER EKLUND, Finland, segrare i fäktning

G. V. K:s velocipedtäflingar i Göteborg d. 28 sept. gingo i motorsportens tecken i det klubben bjöd på dels en täflan mellan motorcyklar och dels två lopp efter motorpace. Det första af dessa senare lopp blef ej riktigt lyckadt emedan den ena motorn fungerade ojämnt på grund af kabelbrott. En af cylindrarne fände därför ej. Det andra, å 10,000 meter, kördes däremot temligen jämnt och vanns af Andrew Hanson, som numera återvändt till amatörsporten. Han föreföll emellertid otränad och var säkert hårdt pressad. Hans goda slutspurt förskaffade honom dock segern. I motorcykeltäflingen var endast en deltagare af nämnvärd kvalitet. Emellertid körde sedermera hr A. B. Andersson ensam 10,000 meter på ny svensk rekordtid: 7 min. 56,2 sek. I täflingarne deltog äfven den framstående danske ryttaren Wind-Hansen, som vann sina

lopp med undantag af scratch-loppet å 1,000 meter, där den unge göteborgaren Ohlin med en fin slutspurt beröfvade honom segern. Två handicaplopp blefvo af föga intresse. I det kortare voro försprången alldeles orimligt beräknade och i det längre hunno scratchmännen visserligen fram, men voro då alldeles utpumpade och ur leken.

Fotboll. Vid omspelet i Stockholm den 28 sept. i semifinalen om svenska mästerskapet mellan A. I. K. och Ö. I. S. blef resultatet ånyo oafgjordt spel (1—1). Dessa bägge oafgjorda matcher, Ö. I. S:s nederlag mot Kamraterna och dessas nederlag i sin tur mot Johanneshof (med 2—5) tala icke för någon deciderad öfverlägsenhet hos göteborgsspelarne. Orsakerna till att dessa så afgjordt lågo öfver Stockholmklubbarne under vårsäsongen är väl delvis att

G. V. K:S VELOCIPEDTÄFLINGAR.

Foto. Clason, Gbg.

Kliche: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, sthlm-Gbg.

E. OHLIN, Göteborg, besegrar WIND-HANSEN, Danmark, i slutspurtten å 1,000 m. scratch-lopp

Foto. Clason, Gbg.

Kliche: Bengt Sjöversparre

Fr. v.: E. OHLIN, svensk mästare, AD. HANSON o. A. W. PEHRSON, svensk mästare på landsväg.

söka i klimatiska förhållanden. Den milda barvintern i Göteborg möjliggör uppehållandet af konditionen med endast ringa afbrott, under det att den strängare vintern i Stockholm länge gör all träning omöjlig.

*

Råsunda-pokalen: Vid tälingen å 5,000 meter om detta pris den 28 sept. mellan Modigh och Fock

I Nationalmuseum utställes i. n. det af den svenske löparen Ahlgren i somras i London eröfrade Marathonpriset, Sporting Life's år 1909 instiftade ståtliga vandringspris, som bekant en af världens största och dyrbaraste idrotts-troféer. Den vackra pjäsen, som är utförd i ciseleradt silfver, består af ett af segergenier flankeradt postament med korintiska pelare hvilket uppbär en kopia af den klassiske Marathonlöparen. På

postamentets midt læses inskription: Sportings Life Marathonrace Trophy, och på plaketter omkring postamentet äro de tre förra innehafvarnas namn inristade.

fick den senare ännu en gång smaka nederlagets bitterhet. Segrarens tid var 16 m. 25¹/₅ s.

G. Å.

Efter fotografi.

Kliche: Bengt Sjöversparre

ENGELSKT MARATHON-PRIS, senast eröfradt af den svenske löparen Ahlgren.

Anatörfotografi

Kliche: Bengt Sjöversparre.

FRAMNÄS TRÄFÖRÄDLINGSFABRIK I JÖNKÖPING, härjad af eldsvåda natten till den 25 sept.

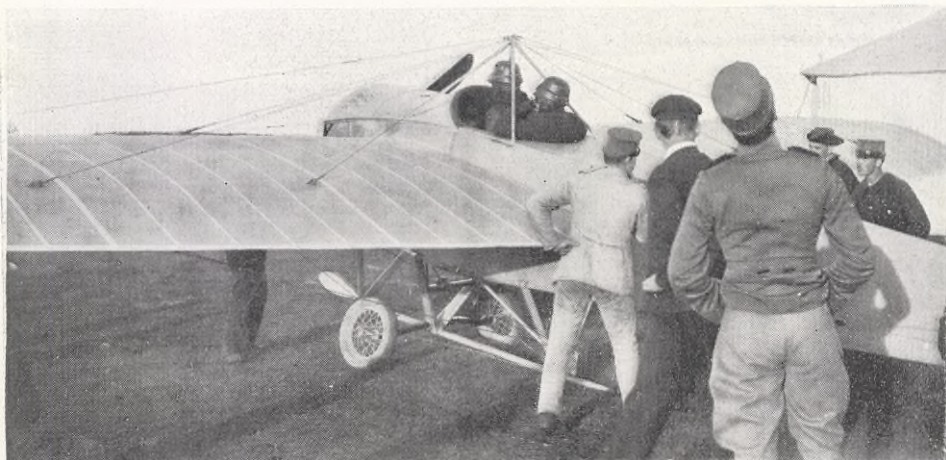

Foto. Jeppson, Limhamn.

Kliche: Bengt Sjöversparre.

SKÅNSKA OLJESLAGERIET I LIMHAMN, svårt skadadt af eldsvåda natten till den 28 sept.

FLYGKONST I SVERIGE.

DEN FORSTA I SVERIGE TILLVERKADE FLYGMASKINEN APROFVAS Å MALMSLÄTT. Löjtnant Porat

är förare med serg. Andersson (fortifik.) som passagerare.

Bilden t. v.: CHEVILLIARDS FLYGNINGAR I GEFLE: Fru Brodin, en af de kvinnliga passagerarne.

Bilden t. h.: VÄRLDENS YNGSTE FLYGPASSAGERARE: den 5-årige Olof Brodin — son till skeppsredare B i Gefle — som flög med Chevilliard.

Den franske flygaren Chevilliard, som alltiämt är stadd på turné i Sverige, gjorde den 25 sept. en del med känd dristighet utförda, vågsamma uppstigningar i Gefle.

Foto. Reimers, Gefle.

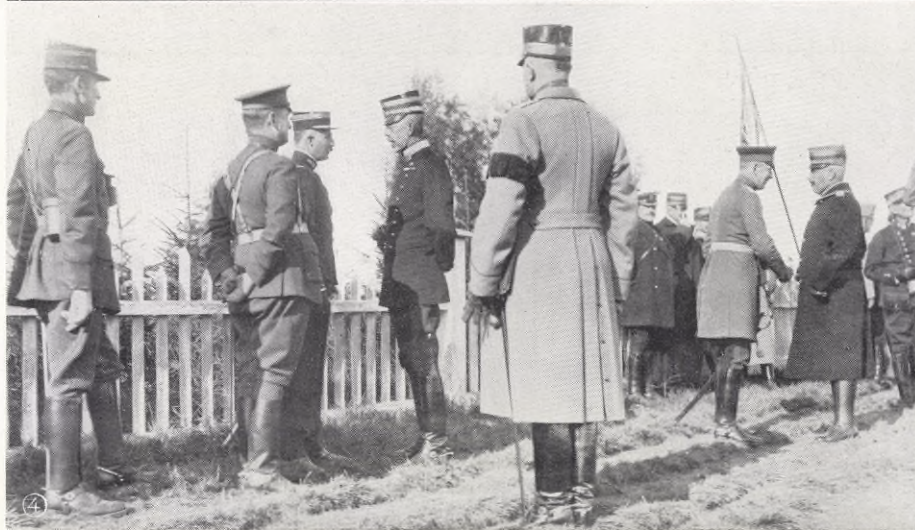
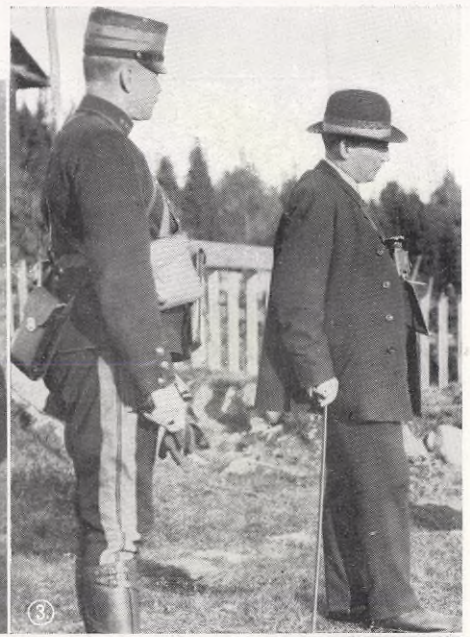
Klicheé Bengt Sjöverssars.

PANORAMA ÖFVER GEFLE, fotograferad från 300 meters höjd. Foto. för H. B. D. af Fotograf REIMERS, Gefle.

Klicheé Bengt Sjöverssars.

FRÅN FÄLTTJENSTÖFNINGARNA I NORRLAND.

1. KONUNGEN OCH KRONPRINSESSAN VID HÖGKVARTERET I HAMMARSTRAND (Foto. Granbom, Östersund). 2. TREDJE FÖRSVARBEREDNINGEN FÖLJER ÖFNINGARNA: fr. h.: Landshöfd. Widén, lektor Starbäck, herrar Nilson (Örebro) och Thorson. 3. KRIGSMINISTERN, statsrådet Bergström, jemte adjutant. 4. KONUNGEN OCH DE UTLÄNDSKA MILITÄRATTACHÉERNA. 5. KULSPRUTA I AKTION. (Fotos 2-5. Wickman, Sthlm.)

Foto. Wickman, Sthlm.

INFANTERI VADANDE ÖFVER JERÅN.

Kl. 12. Bengt Sjöversparre.

Höstens stora norrländska fältmanöver tog sin början på morgonen den 24 sept. sedan under de närmast föregående dagarna trupperna transporterats till krigsområdet och ingenjörstrupperna i de berörda trakterna utfört en del broslagningar och vägförbättringar. Enligt de för krigsöfningen uppgjorda förutsättningarna trängde fienden, som med sina hufvudkrafter landstigit vid Sundsvall, fram i riktning mot Ånge. För att möta den fientliga invasionen hade en västarmé med hufvudstyrkan förlagd i närheten af Ånge dragits fram i Jämtland. Invasionshären hade till öfverbefälhafvare generalmajor Wrangel och försvarsarmén generalmajor Jungstedt.

Konung Gustaf, som, åtföljd af kronprinsessan, den 23 sept. anländt till Ragunda station och samma dag inspekterat trupperna, öfvervar påföljande dag de i närheten af Fors kyrka utkämpade första striderna.

De i manövern deltagande truppstyrkorna hafva varit mycket betydande och räknat sammanlagdt 1,040 officerare och 15,815 man med inalles 2,931 hästar.

Krigsministern har varit närvarande vid fälttjänstöfningarna. Äfven försvarberedningarnes medlemmar hafva besökt krigsskådeplatsen och under sakkunnig ledning följt de där utspelade händelserna. Striderna aflästes lördagen den 27 sept.

Foto. Lindholm, Gbg.

Kl. 12. Kem. A. D. Bengt Sjöversparre, Sthlm. Gbg.

MINNESSTEN REST D. 27 SEPT. Å BACKAMO, K. Bohusläns reg:tes öfningsplats från 1724 tills nu då reg:ten inflyttar i nya kaserner i Uddevalla.

Det strax söder om Leckö slott på Kållandsö resta minnesmärket öfver den kände svenske skolmannen greve *Torsten Rudenschöld*, aftäcktes den 25 sept. inför ett stort antal inbjudna och intresserade. Efter aftäckningstal af biskop H. J. Danell och minnes-tal af red. G. Lindberg följde kransnedläggning vid minnesstenen samt sång af skolbarn.

Monumentet af granit är 5 m. högt och bär en porträttmedaljong utförd af artisen Carl Eldh, samt därunder inskriptionen:

TORSTEN
RUDENSCHÖLD
Mannen, Barnafostern,
Människovännen

* 1795 † 1859

Svenska skolbarn,
män och kvinnor
reste värden.

Foto, Lindhe, Lidköping.

F. D. ÖFVERSTEN, GREFVE AXEL RUDENSCHÖLD OCH ANFÖRVANTER NEDLAGGA KRANSAR EFTER AFTÄCKNINGEN.

Klädh: Bengt Sjöqvist.

HJALMAR SÖDERBERG: HVEM ÄR JAG?

ETT RESEMINNE FÖR HVAR 8 DAG.

I.

N gång under en af mina irrfärder förde mig slumpen till Leipzig. Hvad jag hade där att göra är mig obegripligt; det var midt i sommaren, och konsertsången i detta stora musikcentrum var stendöd. Kanske föresväfvade det mig något om att fara ut och se på Breitenfeld och Lützen — jag tror till och med att jag ett ögonblick inbillade mig att Gustaf Adolfs graf skulle finnas vid Lützen, men så erinrade jag mig att han ligger begravnen i Ridderholmskyrkan, där jag själf någon dimmig novemberkväll för bortåt tjugufem år sedan var med om att sjunga "hjältar som bedjen" utanför grafkoret. Och Lützen fick vara, Breitenfeld också; det var så trassligt med kommunikationerna dit ut.

Staden föreföll mig tröstlös i sommarhettan. Böcklins allbekanta "Toteninsel" i stadsmuseet blef en desillusion; dels förefaller den så liten, dels är färgen sådan att den — utan att jag rätt kan förklara hvarför — försvagar intrycket i stället för att stärka det. Och Max Klingers "Beethoven" kostade extra, som skräckrummet i ett vaxkabinett: den brydde jag mig inte om. Det nya Rådhuset är något af det vräkigaste jag sett i den vägen. Det gamla är naturligtvis trefligare och gömmer också på historiska minnen. "Från dess altan" — upplyser resehandboken — "talade i revolutionsåret 1848 teaterkassören Robert Blum till den upphetsade folkmassan". Hvad han teaterkassören sade och hvad det hade för effekt, därom upplyses ingenting — och jag är inte nyliken...

Men *Siegesdenkmal* på torget utanför — *Herrgottsakrament!* Germania, fet och präktig! I pansar och sköld! Och nedanför i en nisch Wilhelm den store på sin kejsartron; så tänker sig den tyske borgaren Vårherre. Och så fyra ryttare i hörnen: framtill en kung och en kronprins, och baktill — på hundsfiotten, så att säga — Bismarck och Moltke.

Och jag gick till monumentets baksida och tog af mig hatten för Bismarck och bugade mig och sade:

— Gamla gosse! Här sitter du på hundsfiotten. Och då var det i alla fall du, som definitivt lyckades vänja Europas folkslag af med deras gamla ovana att då och då stämma möte i Tyskland — med en egendomlig förkärlek just för trakten här omkring Leipzig — när de kände behov af att slåss! Det har blifvit slut på det nöjet, och det har du dragit försorg om; nu för tiden hålla sig slagskämparna helst till utkanterna af Europa. Och om du ännu lefde, finge du kanske Nobels fredspris. Frid vare med dig!

Därefter gick jag in i Rådhuskällaren och förfriskade mig med en drink iskallt rhenskt.

Vid bordet bredvid sutto två herrar och spelade schack. Partiet led mot sitt slut, och för svart tycktes redan nederlagets skymning breda sig öfver slagfältet. Nu förhåller det sig så, att det bland schackspelare inte anses opassande att titta på andras spel, troligtvis af det skälet att det är omöjligt att låta bli. Jag tittade alltså och upptäckte därvid att svart, som just hade draget, med ett ganska enkelt litet tjufnep kunde rädda sig och göra remis. Men det behöll jag naturligtvis för mig själf. Jag var mycket spänd på att få se om svart skulle upptäcka det rätta draget; men han fann det inte

utan uppgaf partiet som hopplöst. Seeraren reste sig glad och nyter och gick sin väg.

Nu, då partiet var slut, kunde jag inte neka mig den lilla grymheten att artigt visa den slagne det drag, med hvilket han kunde ha räddat sitt skinn.

— Verkligen...? Ja visst! Och han slog sig för pannan och okvädade sig själf med alla de invektiv, som en schackspelare i ett dylikt dystert ögonblick aldrig skonar sig själf för: nöt, få, idiot!

— Ni öfverdrifver, sade jag. Den som sitter bredvid och ser på ett parti har ofta lättare att se det rätta draget än den som är midt inne i spelet. Och jag är viss om att er motspelare inte heller såg draget, i så fall skulle han inte ha nekat sig det nöjet att påvisa det, sedan ni redan hade upp-gifvit spelet.

— Nej, naturligtvis, svarade han — för resten, det här partiet skulle jag egentligen ha vunnit! Ack, herr doktor, ni skulle ha sett ställningen för tio minuter sedan, strax innan ni kom! Behagar ni ett parti?

— Gärna, svarade jag. Men jag är inte doktor.

— Är det möjligt? Hvad är ni då?

— Bokhandlare.

— Ah — så gissade jag alltså ändå rätt på sätt och vis! Och hvilken nationalitet?

— Isländare, drog jag till med. (Ty jag tänkte, att jag kanske kunde komma att förlora partiet, och i så fall behöfde han ju inte veta att jag var svensk).

— Högst intressant!

Vi började spelet. Partiets förlopp kan jag lämp-ligast karaktärisera med samma ord som min mot-spelare hade begagnat om sitt förra parti: jag "skulle" egentligen ha vunnit det, *men* han vann det. Hans seger hade den verkan, att han tycktes fatta sympati och intresse för mig. Plötsligt halade han upp ett enormt visitkort och räckte mig det. Jag läste:

HENRY R. HOUSTON-MAYER

Grafolog. Institut, Leipzig 5. Box 42.

Jag låtsades söka efter ett visitkort men fann intet och improviserade ett namn ur Havamal.

Hr Houston-Mayer fiskade upp en reservoarpenna ur västfickan och räckte mig den:

— Jag är grafolog, som ni ser, sade han. Om jag blott en gång haft ett skriftprof af en viss handstil till undersökning, igenkänner jag den sedan ögonblickligen bland tusen, bland tiotusen. Jag läser människors karaktär, deras vanor och böjelser, ur deras handstil. Jag läser deras lif — hufvuddragen af deras förlutna och af deras tillkommande. Jag läste en gång i en mans handstil, att han var en hvad man kallar korrekt och till och med litet egen-rättfärdig person, som minst af allt trodde sig själf vara i stånd att begå ett brott — och som dock *skulle* begå ett brott! Det är sex år sedan dess. För tre veckor sedan begick han brottet! Vill ni inte ha den artigheten att skriva något på baksidan af detta kort — hvad som helst, på ert eget språk, som jag inte förstår, eller på hvilket språk som helst: jag tar skriftprovet med mig hem, jag underkastar det en noggrann undersökning; i morgon vid den här tiden kunna vi ju träffas här och ta ett parti schack — jag är skyldig er revanche! — och sedan lämnar jag er en utförlig karaktäristik, gjord på grundval af ert skriftprof. Om ni finner karaktäristiken träffande, kan ni betala mig 5 mark om ni vill, i motsatt fall — ingenting!

— Herr doktor, svarade jag (jag hade märkt att uppapperskan kallade honom så) — för det första kommer jag troligtvis att resa till Dresden i morgon bitti och måste alltså tyvärr afstå från ett re-

vancheparti. Men för det andra: ni känner mitt yrke och min nationalitet, det är redan något; ni har sett mig och talat med mig och till och med spelat schack med mig, det är ännu mera; och om jag finner er karaktäristik träffande — hur skall jag då kunna veta att den är grundad enbart på min handstil?

— Ack, herr doktor, svarade han — ni har tydligen ingen aning om att grafologien är en *vetenskap!* Det är mycket sannt att jag på grund af de omständigheter ni nämnt redan kan ha bildat mig ett svagt och opålitligt omdöme om er karaktär. Men så snart jag har en enda skriven rad af er hand till undersökning håller jag mig enbart till den: det lilla jag på förhand visste eller trodde mig veta om er försvinner ur min föreställningskrets; jag rannsakar skrifftecknen och lyssnar till deras vittnesbörd, och till *intet* annat! Men — eftersom ni skall resa till Dresden...

Han lade sorgset sitt flintskalliga, smutsrödskäg-giga hufvud på sned och såg på mig med bedjande ögon — det ena var för resten ett emaljögå.

Jag såg på min klocka, och vi skildes under manifesstationer af oerhörd högaktning.

II.

Jag reste nästa morgon, men inte till Dresden utan till Thüringen, och genom ödet och kommunikationstabellens outransaklighet hamnade jag i en liten håla vid namn Saalfeld. Det är en liten stad på 12,000 själar, eller kroppar om man så vill, och det är ingenting märkvärdigt hvarken med staden eller invånarna. "London har tre millioner invånare, mest narrar", skref en gång för många år sedan en berömd engelsman, och med en liten förändring i sifferuppgiften skulle han kanske ha sagt detsamma om Saalfeld. Men jag fann omgifningarna vackra och slog mig ner där tills vidare. Och värden på mitt hotell var åtminstone ingen narr, ty han var sitt eget factotum, portier och kypare och värd i en person och uppbar i sina olika egenskaper både hufvudlikviden och olika sorters drickspengar.

Invånarna i Saalfeld tycktes ha en formlig mani att gifva sig: bara på mitt hotell hölls det bröllop minst ett par gånger i veckan. Att det var bröllop och inte födelsedagsfester eller andra jubiléer kunde jag se bland annat på serveterna: de voro brutna i form af två fåglar som kysstes. Det skulle väl vara dufvor, men det var mera likt andar.

Och naturligtvis fanns det också i denna afkrok af Thüringen en "Schwedenhügel", en höjdsträckning litet utanför staden, där Johan Banér en gång i tiden hade slagit läger med sina svenska och finska bondpojkar och sitt ytterst blandade sällskap i öfrigt. Och naturligtvis fanns det en gammal kyrka, ett gammalt rådhus, ett par gamla stadsportar och en gammal borgruin — men alltsammans andra eller tredje klass, ingenting jämförligt med de gamla städer som turisterna ha "skyldighet mot sig själva" att se. Och mer än allt detta intresserade det mig under mina vandringar att se, att bönderna i stadens närhet begagnade sina kor som dragare. Det har jag aldrig sett i Sverige. Och något som jag heller aldrig har sett i Sverige är tröskning med slaga; redan i min barndom — för trettio år sedan! — såg jag aldrig annat än tröskverk på logarna. Slagan trodde jag var ett redskap som numera bara fanns på Nordiska Muséet och liknande inrättningar. Men i Saalfeld fick jag se slagorna i verksamhet — en dag i slutet af juli kom jag förbi en loge, dörrarna stodo öppna, och åtta gamla kärringar tröskade säd med slagorna i högsta hugg! Det såg hvarst ögon-

blick ut som om de måste slå hvarandra i skallen — jag kunde inte se på det länge, det var för hemskt.

... Så tog det till att regna, dagar i sträck. Instängd på hotellet af regn, regn, regn. Jag satt i hotellkaféet och läste hvad som föll mig i händerna: tidningar, tidskrifter, veckotidningar, ja till och med en handelskalender! I en veckotidning såg jag ett porträtt af prinsen-regenten af Bayern, som just den sommaren fyllde 80 år. Och jag kom att tänka på Wittelsbackarna, denna underliga furstefamilj, som också Karl XII var släkt med... Half-tokiga nästan allesamman, utom de som voro heltokiga... Till och med denne gamle prins Luitpold,* som af allt att döma är en hedersgubbe och i de flesta hänseenden ganska klok, till och med han har *sin* lilla fluga. Då han låter fotografera sig, är han klädd som vanligt folk; men då han skall porträtteras af en målare eller en skulptör tar han det mera högtidligt: då spökar han ut sig i en gammal spansk höfdräkt från femtonhundratalet — samma kostym som Don Juan har på Operan! Hvilken underlig idé af en till så pass mogen ålder kommen man, hvars ansikte snarast ser ut att tillhöra en gammal pensionerad läroverksadjunkt...

Som jag satt där och bläddrade i tidskriften — "Heimath" vill jag minnas att den hette — föll mitt öga på en rubrik: "Grafologisk afdelning", redigerad af dr Henry R. Houston-Mayer, Leipzig 5, Box 42.

Min vän från Rådhuskällaren i Leipzig!
Tidskriftens grafologiska afdelning var baserad på följande principer: Mot insändande af 1 Mark i frimärken och medföljande skriftprof fick man en kort karaktäristik af sin person tryckt i tidskriften (under diskret signatur, ty alla karaktäristiker kunde ju inte bli bara smicker, det skulle rubba kundernas förtroende.) För två Mark fick man en utförligare karaktäristik (på tio à tolf rader), och om man ville kostas på sig 5 Mark, fick man veta allt om sig själf till och med de intimaste hemligheter — men denna karaktäristik skulle man få sig tllsänd som privatbref. Därefter följde en serie kortare porträttskisser af personer, som gripits af det sokratiska begäret att lära känna sig själva. De voro inte alltid artiga. En ung dam fick läsa, att hennes värsta fel var afundsjuka, "på grund af att hon var mindre vacker och mindre eftersträfvad af de unga männen än åtskilliga af hennes väninnor". En herre fick den upplysningen att han var fåfång, pedantisk och ville gifva sig sken af högre bildning och finare social ställning än han ägde. En dam i fyrtioårsåldern fick veta, att hon var på väg att duka under för vissa frestelser, men att hon i öfrigt var godhjärtad, "kanske alltför godhjärtad..." Och så vidare. Jag är öfvertygad om att de flesta af offren kände sig träffade på någon öm liktorn.

Och i detta förfärliga idiotväder — det regnade och regnade — kände jag mig plötsligt själf smittad af ett oemotståndligt begär att ändtligen en gång få veta hvad jag gick för. Och med den slösaktighet som anses vara utmärkande för vår nation, beslöt jag att kosta på mig icke mindre än 6 Mark och att för denna summa skaffa mig två porträtt — två speglar för min själ: en till 5 Mark, privat, och en till 1 Mark, i "Heimath". Naturligtvis under olika signaturer. Först tog jag ett ark af mitt vanliga manuskriptpapper, i kvartformat, och efter ett par korta inledande rader i vanlig affärsstil vidfogade jag (utom 5 mark) som skriftprof en afskrift ur en tidningsartikel, som jag händelsevis hade inom räckhåll. Jag skref alltså intet, som hvad innehållet beträffar kunde ge någon upplysning om min person; den vise mannen skulle blott ha min handstil att

hålla sig till. Detta bref skref jag med min vanliga reservoarpänna, som är ganska brednåbbad och som var fylld med mitt eget medfödda Filipstadsbläck. — Till det andra brevet begagnade jag hotellets skriftmaterial: ett tarligt brefpapper i allt för litet format, en dålig, spetsig pänna och ett vidrigt gredelint bläck. Som följd af papperets ringa format och den spetsiga pännan blef min handstil denna gång litet mera petig och sammanträngd, utan jag i öfrigt gjorde det minsta försök att förstålla den. Som skriftprof vidfogade jag denna gång ett par strofer ur ett poem i "Fliegende Blätter".

Om mannen verkligen är skriftsakkunnig — tänkte jag — måste han ju trots dessa små yttre olikheter genast se, att handstilen i bägge breven är identisk.

Redan efter några dar kunde jag på Poste restante hämta den privata karaktäristiken. Den lydde:

"Eder skrift, som är sällsynt uttrycksfull fördräger vid första ögonkastet vissa framträdande själesgenskaper — i första rummet en ovanlig energi, högstämmd idealitet, fantasi och framför allt en härsklystnad, som lätt kunde urarta till despotism, om den icke vore förenad med en eminent intelligens. Trots en ärelystnad, som icke känner några gränser, och trots en icke ringa och icke ogrundad tanke om Er själf, är Ni aldrig dum — stolt, förgudar icke Er själf, är tvärtom enkel och urban i Ert väsen och har den för alla stora själar gemensamma egenskapen att icke fördela Er artighet efter yttre rang. Ni är öppen och djärf, Ni säger Er mening utan omsvep och utan fruktan för följderna och har därmed förvärfvat många fiender. Men på samma gång förmär Ni att behärska elden i Ert inre och visa en lugn yta, hvarför många anse Er för en kylig och förbehållsam natur. Ni vantrifs bland ordinära själar. Ni tal ogärna motsägelse, och som en född härskarnatur kan Ni fara upp i häftighet; men då Ni i grunden är ett kärleksfullt gemyt med stor medfödd välvilja, är ni försonlig, hyser icke agg och förlåter lätt. — Ni har starkt utveckladt kritiskt sinne och är en utpräglad ordningsmänniska. — Eder idealitet har att kämpa mot starka världsliga drifter, hvilket skapar en säregen dualism i Er själf... Där-est Ni skulle finna denna karaktäristik träffande, utbeder jag mig vördsamt Eder ärade rekommendation till vänner och bekanta".

Detta var verkligen mer än jag väntat mig för 5 Mark! Det var åtminstone valuta för pengarna! Jag kände mig formligen växa, medan jag läste det. Vid middagsbordet hade jag all möda att afhålla mig från att läsa upp det för värden-kyparen. Det kändes så underligt att gå omkring aldeles ensam i denna tyska småstadshåla, där ingen människa visste hvilken tusan till karl jag var...

Men efter ett par dar kom nästa nummer af "Heimath". Jag slog genast upp den grafologiska afdelningen och läste under den signatur, hvarmed jag hade undertecknat brevet n:o 2, följande korta porträttskiss till 1 mark:

"Ni är en hvardagsmänniska, dock med en viss böjelse för tungsint grubbleri, särskildt öfver religiösa ämnen. Ni är försynt och undfallande i Ert väsen, nästan kvinnligt vek. Ert ordningssinne är större än ert skönhetssinne. Ni är kritiskt anlagd och vantrifs bland ordinära själar, men af artighet döljer Ni det för Er omgifning".

Nyss hade jag känt mig som en Cæsar, en Napoleon. Nu kände jag mig betydligt reducerad. Hvad är jag — *hvem* är jag?

Det fick jag inte veta den gången — det enda jag fick veta var, att herr grafologen var en stor skämtare, och att han förstod sig på att levva af det!

* Död 1911.

FÖRSTA LANDTDAGSMÄN SJUNGA "VÅRT LAND" VID ALEXANDER II:s STATY 50-ÅRSDAGEN AF FÖRSTA LANDTDAGENS ÖPPNANDE.

I vårt östra grannland har nyligen firats en jubileumsfest, som på grund af förhållandena fått en synnerligen högtidlig och allvarsbjudande karaktär.

Redan före freden i Fredrikshamn hade kajsar Alexander I sammankallat en landtdag till Borgå, vid hvilken han själf var närvarande och bekräftade de då i Finland gällande svenska grundlagarne, i främsta rummet 1772 års regeringsform och 1789 års säkerhetsakt. Men då det gustavianska enväldet afskaffat de bestämmelser, som tidigare garanterat ständernas sammankallande med vissa regelbundna mellantider, blef under den följande reaktionen i Ryssland ingen ny landtdag samlad förr än under tsaren-befriaren den 18 Sept. 1863. I själfva verket är detta datum att beakta som det konstitutionella Finlands födelsedag och detta gaf åt dagen för 50-års-minnet, den 18 sisl. September, dess höga betydelse.

Dagen firades dels med högtidsgudstjänst i Nikolai-kyrkan, dels med en medborgarfäst å Ridarhuset. Profetiskt klungo predikantens ord vid den förra:

"Och då få vi, mina vänner, med tillförsikt lämna vårt folks framtid i den Herrens hand, som skipar rätt åt de arma på jorden. Den kristne sjunger sina lofsånger äfven i Filippi fängelsehålor, och då bäfvar jorden under Herrens beröring samt fångelsens portar öppnas. Och när tiden stundar för oss som hafva burit dessa tiders vedermödor, att nedlägga våra huvuden i Guds folks ro, få vi göra det i den fasta förtröstan, att Herren, som varit tvungen att förmedels sorg och betryck ödmjuka oss, på detta sätt endast beredt framtidens Finland en ny här-

ligare dag. Och vi gå hädan med uppmaningen på våra bleknande läppar: lofsjungen Herren, ty han har gjort härliga ting; detta vare kunnigt öfver hela jorden."

Vid medborgarfästen uttalade senator Leo Mechelin och statsrådet Danielson-Kalmari kraftiga, patriotiska ord.

På aftonen var en medborgerlig middag anordnad, vid hvilken tal höllos bl. a. af borgar- och bondeståndets talmän vid sista ständslandtdagen, bankdirektör von Pfahler och landbrukaren Ahmavaara äfvensom af frih. Wrede. Den förstnämnde yttrade bland annat:

"Tiderna skifta, idealen växla, men det ädla uppsåtets sådd skall i den eviga rättvisans hägn bära gyllene frukt än för sin eftervärd.

Den 18 september 1863 har kring kajsar Alexander II:s tinning virat en oförvisseelig krans, som för allan tid skall för Finlands folk omstråla hans älskade bild."

Han slöt med ett hell för kajsar Alexander II:s minne.

Däremot måste den till aftonen planerade sängarhyllningen vid kajsarstoden inställas, sedan censuren från sängarprogrammet strukit Björneborgarnes marsch. Den utbyttes emellertid mot en defilering *under tystnad*, som var af gripande verkan.

En bandslinga med en i guld textad sentens om ett fritt styrelseskick såsom den lagbundna ordningens förutsättning, hvilken tillhörde den ungerska kransen från Viborg, befunns på aftonen i längdriktningen sönderstrimlad. Men ingen sönderstrimling kan tillintetgöra sentensens sanning.

Vår nya Lyxupplaga

har, såsom ock var att vänta, väckt det allra största intresse redan efter blotta meddelandet och innan något helt nummer utkommit. Då denna upplaga endast tryckes i ett begränsadt antal och då tilltryckning är tekniskt utesluten

uppmannas intresserade

att omedelbart prenumerera å Lyxupplagan i enlighet med prenumerationsanmälan å omslagets 26:te sida. Tillskrif

H. 8. D:s Expedition, Göteborg.

H. 8. D:s Baltiska Pristäflan

börjar taga rent oroväckande proportioner. Förfrågningar af alla möjliga — för att icke tala om i stark pluralitet varande omöjliga — slag strömma in. Red. kan icke besvara alla direkt och en gräns måste sättas för den tidpunkt då "närmare bestämmelser" kunna meddelas. Alla frågor, som inkommit till Red. senast d. 7 okt. besvaras samtidigt och en gång för alla i häftet n:r 3 (för 19 okt.), såvida fråga har ringaste fog för sig. Red.

HOMERULE-STRIDEN.

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-J. Bengt Silfverparre, Skåns-Ölg.

UNIONISTERNAS OCH HOMERULEMOTSTÅNDETS LEDARE, SIR EDWARD CARSON, MÖNSTRAR UPPRÖRSTRUPPERNA.

Det inom Ulster, Irlands nordösta, engelska och protestantiska del, af unionisterna resta motståndet mot införandet af själfstyrelse för Irland befinner sig i ständig tillväxt och antager allt otroligare former. Unionisternas ledare *sir Edward Carson* håller dagligen upphetsande tal, i hvilka han öppet manar till uppror mot regeringen och väpnadt motstånd mot reformens genomförande. En omfattande vapeninsmuggling pågår sedan månader tillbaka och en armé är under uppsättning. I Ulster hafva bildats en mängd föreningar hvilkas medlemmar

i åfvaktan på inbördeskriget vapenöivas, och omkring 300 agenter hafva sändts ut till olika delar af England för att värfva folk till Ulsterhären. Till den under bildning varande krigsfonden strömmar guldet formligen in. På en enda dag tecknades sålunda 250,000 pund sterling. *Sir Edward Carson*, som är utsedd att tråda i spetsen för den blifvande provisoriska regeringen i Ulster, har utnämnt den pensionerade generalen *sir George Richardson* till öfverbefälhafvare öfver upprorsarmén och generalen *sir William Adair* till generaladjutant.

Den engelska regeringen, hvars översksamhet gent emot den växande upprorsrörelsen skarpt klandras af den liberala pressen, försvarar sig med att den icke genom ett ingripande vill förvandla "kung Carson" till "martyr Carson". Det antydes emellertid, att det verkliga skälet till regeringens häpnadsväckande långmodighet är det, att den icke vågar gå aggressivt till väga. Den öfvervägande folkmeningen i England ställer sig nämligen sympatisk till upprorsrörelsen. Möjligen skola Ulstermännen lyckas att genomtvinga en kompromiss så att Ulster undantages och förskonas från att läggas under det katolska Dublinparlamentets förhatliga myndighet.

*

På sin rundresa genom Europa anlände *konung Konstantin* af Grekland den 19 sept. till Paris, inkognito och åtföljd endast af sin flygeladjutant, öfverstelöjtnant *Levidis*. Af fruktan för att det franska missnöjet med konungens oförsiktiga uttalanden under besöket i Berlin skulle taga sig uttryck i fiendtlige demonstrationer hade tiden för den furstlige gästens ankomst strängt hemlighållits. Konungen mottogs på Paris bangård af en skyddsvakt dektektiv och lämnade oemärkt stationen genom godsafdelningen.

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-J. Bengt Silfverparre, Skåns-Ölg.

SIR EDWARD CARSON talar i Ballyclare den 20 sept.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Silfverparre

KONUNG KONSTANTIN AF GREKLAND I PARIS.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

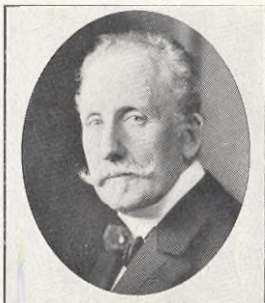
* Data å sista sidan.

J. C. E. CHRISTERSON.
Viceamiral. — Stockholm.
80 år 2 Okt.*

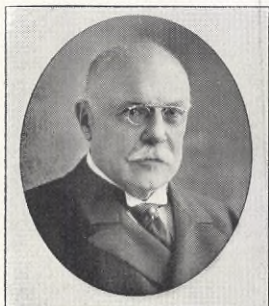
A. E. RAPPE.
Friherre. General. — Stock-
holm. 75 år 2 Okt.*

E. J. OLDEVIG.
Geheimer Hofrat — Dresden.
70 år 29 Sept.*

T. J. SCHMIDT.
Öfverste. — Oscar-Fredriks-
borg. — 50 år 15 Sept.*

C. H. T. A. LAGERHEIM.
F. d. Gen.-dir. o. ch. f. Komm.-
koll — Sthlm. 70 år 4 Okt.*

K. A. FRYXELL.
Nytämnd Generaldir. o. chef
f. K. Kommerskollegium.*

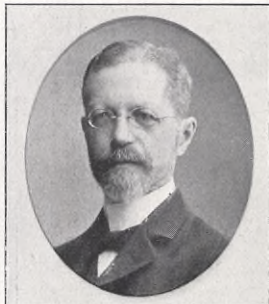
J. E. M. SAGER.
Hofstallmästare. — Stockholm.
60 år 6 Okt.*

G. F. N. ÅKERHELM.
Friherre. Kab.-kammarherre.
Väsby. 50 år 1 Okt.*

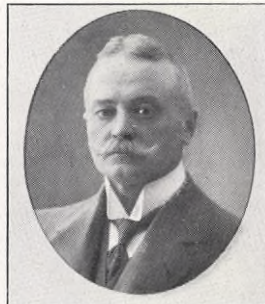
J. L. S. ROSÉN.
F. d. byråchef. — Stockholm.
70 år 23 Sept.*

A. V. BERGENSON.
Prof. v. Musikkonservatorium.
Stockholm. — 65 år 2 Okt.

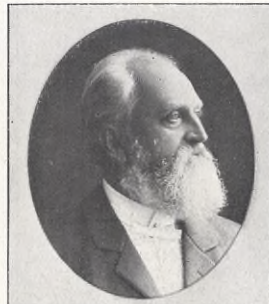
F. N. EKDAHL.
Teol. dr. Hofpred. Prost.
Bjurred. — 60 år 1 Okt.*

F. W. P. HUMBLA
Borgmästare. — Sölvesborg.
50 år 19 Sept.*

G ULFF.
Fru. F. d. Premieraktris.
Stockholm. 70 år 14 Sept.*

J. A. LUNDGREN.
Musikdirektör. — Varberg.
70 år 19 Sept.*

E GRANDINSON.
Regissör. — Stockholm.
50 år 18 Sept.*

L. A. LUNDBERG.
Lärare i pianosp. v. Musikkon-
serv. — Sthlm. 50 år 29 Sept.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å nästa sida.

C. G. H. THEDENIUS.
Apotekare. — Partiled.
70 år 2 Okt.*

A. F. DAHLMAN.
Postmästare. — Jönköping.
60 år 6 Okt.

I. E. G. SVENSSON.
Bruksegare. — Skyllberg
55 år 7 Okt.*

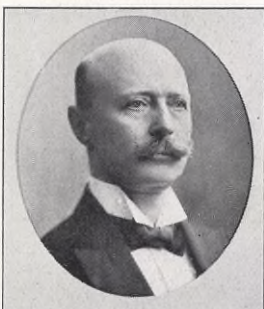
M. EKLUND.
Mälaremästare. Fullm. i Cen'r.
arb-gifv.-fören. — Stockholm
50 år 20 Sept.

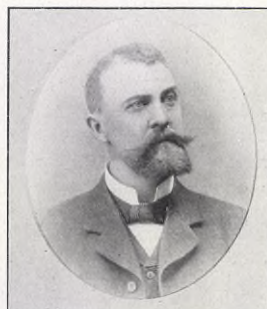
H. G. V. WRANGEL.
Nyvald led. af Riksd. F. K. f.
Göteborgs o. Bohus län.*

J. L. WIDELL.
Nyvald led. af Riksd. F. K. f.
Göteborgs o. Bohus län.*

A. HAMMARSTRÖM.
Landshöfding. — Nyvald led.
af Riksd. F. K. f. Kronob. län.*

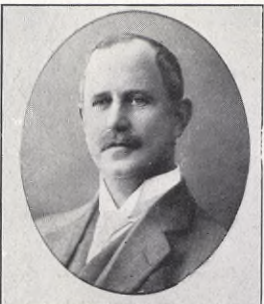
J. CARLSSON.
Nyvald led. af Riksd. F. K. f.
Vernl. län.*

M. N. JOHANSSON.
Nyvald led. af Riksd. A. K. f.
Kronob. läns östra valkrets.*

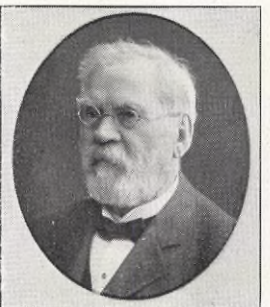
J. LARSSON.
Landtbrukare. — Pressorp
60 år 29 Sept.*

G. H. E. KUNZE.
Grosshandlande. — Göteborg
50 år 27 Sept.*

T. BERG
Agronom. — Stocksund.
50 år 14 Sept.*

F. A. FRIEBERG †.
F. d. Musikdirektör. Tonsättare.
Stockholm. F. 22. † 20 Sept.*

O. O. U. VON FEILITZEN †.
Kapten. Skriftställare — Skeda.
F. 34. † 14 Sept.*

E. G. ÅBERGH †.
Prost. Kyrkoherde. — Hammar.
F. 37. † 14 Sept.

M. ANDERSSON †.
Landtbrukare. — Lerberg.
F. 45. † 20 Sept.*

Kjellerporträtt. *Atische: Bengt SV/bergparra.*
SCHACKMÄSTAREN DR TARRASCH. Redigerar H. 8. D:s schackafdelning.

Fr. o. m. början af Hvar 8 Dags 15:de årgång, hvafs första häfte härmed föreligger, inträder som *redaktör för schackafdelningen* en internationell ryktbarhet, Dr Tarrasch, den tyske mästaren i schackspelets konst, hvilken icke blott som praktisk spelare vunnit berömdhet — härom bära af honom vid stora internationella tällingar eröfrade sju första pris vittne — utan äfven i sin egenskap af schackskriftställare gjort sig känd som en auktoritet af första rang. I fråga om den kritiska belysningen af partier står han ouppnådd. Han tar plats med läsaren vid schackbrädet och bibringar honom full förståelse af partiet, visar honom de olika dragens innebörd och konsekvenser, hur det ena draget nödvändiggör det andra, hur hvarje missgrepp hämnar sig, om icke alltid här i lifvet så dock på schackbrädet 64 rutor. Med vetenskaplig grundlighet förenar mästaren en fängslande, ofta af humor kryddad framställningskonst, hvilken äfven åt de längst och torraste undersökningar förlänar lif och intresse. Då dessutom dr Tarrasch under sin i år företagna turné genom vårt land förstätt att tillvinna sig den svenska schackpublikens personliga sympatier, våga vi hoppas, att vi genom att knyta denna eminenta förmåga till vår tidnings skola glädja våra gamla vänner, vinna nya och kraftigt bidraga till att i Skandinavien höja intresset för det ädla schackspelet. Red.

Foto. Karnell, Gtg.
FORFATTAREN, DIR. AX. ENGDÄHL. Författare till H. 8. D:s nya Rimkrönika.

H. 8. D:s förströelseafdelning har också lyckats för sig vinna en berömdhet inom det glada, för att icke

säga det gladaste, Sverige. — Landets väl allmänt som ypperst erkände revyförfattare, Folkteaterns i Göteborg skicklige och högpöpläre ägare och ledare, direktör *Axel Engdahl*, kommer att hvarje vecka skriva en kort *Rimkrönika* med aktuella mo-

tiv, hvarmed är förknippad en liten prästfällan som säkerligen skall fresta en stor del af H. 8. D:s läsare och det vill icke säga litet. — Den första *Rimkrönikan* återfinnes i dagens nummer å afd. "Kvistigt och Lustigt"

(TILLHÖR VECKANS PORTRÄTTGALLERI.)

JARL CHRISTERSON. Sek.-löjtn. v. Flott. 53, kommandör 89, konteramiral 92, statsråd o. chef i Sjöförsv.-dep. 92-98, viceamiral 98, aisk. ss. viceamiral i res. s. å. Led. af K. Krigsvet.-akad., hed.-led. af K. Örlögsms.-sällsk. Komm. m. s. t. Sv. O. Ridd. C. XIII O.

AXEL RAPPE. U.-löjtn. v. Uppl. reg. 59, gen.-stabsöf. 65, deltog m. utmärkelse i fransk-tyska kriget o. erhöll tapperhetsguldmédaljen 72; öfverste o. chef i. Bohusl. reg. 82, gen.-major o. chef i gen.-staben 85, statsråd o. chef i Landtörsv.-dep. 92-99, gen.-löjtn. 92, general 03. Led. af K. Krigsvet.-akad., hed.-led. af K. Örlögsms.-sällsk. Ordf. i Evang. fosterstift. v. ordf. i Sv. bibelsällsk. sedan 95. Ridd. o. Komm. af K. M. O.

JOHAN OLDEVIK. U.-löjtn. v. Jönk. reg. 68, afg.-ex. fr. Gymn. centr.-inst. 72, gymnast. dir. 73, löjtn. 74, aisk. m. kapt. n. h. o. v. 86. Öppnade sjukgymn. inst. i Dresden 83. Ordf. i Sv. sjukgymn.-sällsk. Ling sed. 05, v. ordf. i bol. Sv. gym. i in- o. utl. Oldenburgtsk höfret 87, Oldenb. geheimer höfret 95. Skriftställare i gymn.-ämnen.

TELL SCHMIDT. U.-löjtn. v. Vestg. reg. 85, kapt. v. gen.-stab. 03, maj. o. stabschef v. II arméfördeln. 06, major v. Göta Lfög. 08, öfv.-löjtn. v. Dalreg. 10, öfverste o. ff. chef i Vaxholms gren.-reg. 13.

ALFRED LAGERHEIM. Afgitt i dessa dagar från chefskapet för K. Kommerskollegium. — H. 8. D. återkommer i närmast följande nr med helsidesporträtt och biografi.

KARL FRYXELL. F. 73, stud.-ex. 92, fil. dr. 1900, jur. kand. 02, sekr. i K. Komm. koll. 06-10, sekr. i komm. f. Kommerskoll. omorg. 08-10, saknunnig i Finansdep. i rev. af kontrollagstift. 08-09, i Civ. dep. i utsk. af invandr.-lag. 10. En av initiativtag. t. Nat.-fören. mot emigr. och styr. led. sedan 07. Exp.-chef. i Finansdep. 10. I dagarne utnämnd t. generaldirektör o. chef i K. Kommerskollegium.

EDVARD SAGER. U.-löjtn. v. Lifreg. drag. 74, ord.-off. hos kronprins Gustaf 79, chef i kronpr. höfstat 81, stallmästare h. kon. Oscar 83, ryttm. i res. 92, höfstatmästare 96. Eg. jemte broder Rydörs bruk m. underlyd. i tre län. Berga i Skarab. län o. Överby i Elfsb. län. V. ordf. i Hästutställn. i Stockholm. v. ordf. i Sthlms. Gullklubbs, styr.-led. i Jockeyklubben o. i Sthlms. Kapplöpingsällskap m. m.

GUSTAF-FREDRIK ÅKERHJELM af Margretelund. Stud.-ex. 81, kansli.-ex. 88, attaché i Ur.-dep. s. å. a. sekr. 90, ff. leg.-sekr. i Köpenhamn, Paris 96-98, aisk. ss. legationssekr. i disp. 99. Kammarherre o. v. ceremonimäst. v. K. Mts höf 97, kabinettskammarherre 1900. Eger egend. Thorsåker m. Stiernberg o. del i Margretelund; förvaltar sistn. egendom. Vice ordf. i styr. i. Löwenströmska lasarettet o. i direktionen i Sthlms läns landstings anstalter f. sinnesslöa barn.

LUDVIG ROSEN. Ex. fr. Utna landtbr.-inst. 65, landtmät.-ex. 67, landtbr.-ing.-ex. s. å. e. o. ing. i Genlandtmät.-kont. 71, ff. landtbr.-ing. 72 o. ord. 86 i Skarab. o. Hall. län, i Sthlms l. 90. Öfveringenjör o. led. af landtbr.-styr. 99. På sin tid led. af Skarab.-läns landsting samt ordf. i Mariestads stadsfullmäktige. Sedermera mångårig led. af Sthlms läns lushälln.-sällsk. förvaltn.-utsk.

FRIDOLF EKDAHL. Stud.-ex. 74, teol. kand. 85, prestv. s. å., kyrkoh. i Bjellerup 88, docent i prakt. teol. 89-90, tjänstg. e. o. höfpredikant 91, kung-präst i Torna konfr. 01, kyrkoh. i Fjelie s. å., andra förslagsrunt till e. o. p. of. i prakt. teol. o. moralteol. 95. preses v. prestmötet 1900.

PHILIBERT HUMBLA. Stud.-ex. 82, höfr.-ex. 87, ff. domh. 98-94, v. häradsb. 90, e. o. not. i Sv. höfr. 91, not. i Sk. höfr. 94, borgmäst. i Sölvesborg. sed. 02.

GURLI ULFF f. Åberg. Aktis v. K. Teatern 58-68, premieraktis 67, afg. fr. K. Teat. 74. En på sin tid framstående o. populär skådespelerska, bl. hvafs roller serskildt är att erinra om Orleanska jungfrun, Beatrice, Susanna m. fl.

ALFRED LUNDGREN. Afg.-ex. fr. Musik. akad. 68, under 7 år kapellmästare v. olika teatrar i Stockholm, organist i Varberg sedan 83. Led. af Riks. A. K. 03-11. Mångårig led. af Varbergs stadsfullmäktige.

EMIL GRANDINSON. Stud.-ex. samt fil. kand. 88, sekr. v. Sv. teatern i Sthlm 88-90 v. Dram. teat. 98-01, l. e. regissör där 01-10, v. Nya Intima 1 v. 10. Red.-sekr. i tidskr. Ord. o. Bild 92-98.

HUGO THEDENIUS. Apot.-ex. 67, priv. å apotek 72, senast å apot. Enhörningen i Göteborg 91. Mångårig ordf. o. sedan 13 v. ordf. i Gbg's Apotek-förening. Ordf. i Gbg's Musei naturhist. nämnd 80-83. På sin tid komm.-stämмоordf. m. m. i Tanums socken o. härad. Ordf. i Farmaceut. fören. i Sthlm 88-91, led. af Apot.-soc. dir. 88-91, led. af K. Patr. Sällsk. förvaltn.-utsk. 89-91. Styr.-led. i De fören. vattenfabr. a.-b. sedan 02.

IVAN SVENSSON. Efter avslutade skolestud. anst. v. Skyllbergs bruk 74, verkst. dir. o. styr.-led. sedan 93; disp. o. styr.-ordf. i a.-b. Skogaholms bruk sed. 03. Komm.-stämмоordf. sedan 86, ordf. i tax.-nämnd o. led. af länets samtl. pröfn.-nämnder sedan 87. Landstingsman sed. 87. Led. af Riksd. A. K. 03-12, af F. K. sed. sistl. år.

HERMAN WRANGEL. F. 59, u.-löjtn. v. Flott. 79, kommandör 07, generalmajor o. chef i Kustart. Ordf. i Stockholms spårvägs a.-b. Led. af Riksd. F. K. 10-11.

LUDVIG WIDELL. F. 70, fil. dr. 1900, doc. i stat. o. statsv. s. å., öfverdirektör o. chef i Statist. centr.-byrån 05. Led. af krigsvet.-akad. 99, ordf. i kyrkobokskomm. o. i rättsstat.-kommissionen.

ALEXIS HAMMARSTRÖM. F. 58, stud.-ex. 79, höfr.-ex. 82, v. häradsb. 85, ff. sekr. i gen.-fullstyr. 87, ord. 95, byråchef 96, landshöfd. i Kronob. län sedan 09. Led. af Riksd. F. K. 02-11, riksgäldstullm. 05-10.

JOHAN CARLSSON. F. 64, eg. sedan 94 egend. Hällsbäck i Verm. län. Mångårig nämndeman, landstingsman; led. af komm.-nämnden, skol.-o. kyrkoråd. Verkt. dir. i ångb. a.-b. Byelven sed. 1900.

MAGNUS JOHANSSON. F. 60, u.-löjtn. v. Flott. 79, kommandör 07, generalmajor o. chef i Kustart. Ordf. i Stockholms spårvägs a.-b. Led. af Riksd. F. K. 10-11.

JOHAN LARSSON. Eg. egend. Presstorp i Gborgs o. B. län. På sin tid ordf. i komm.-nämnd o. v. ordf. i stämма samt landstingsman. Styr.-led. i Gborgs o. B. läns sparbank sedan 10. Led. af Hushälln.-sällsk. förvaltn.-utsk. o. afd. sed. 94. Led. af Riksd. A. K. 1900-08, af F. K. sed. 12.

HERMAN KUNZE. Inneh. af firma m. samma namn i Göteborg. Stadsfullmäktig sedan 10. V. ordf. i styr. i Gborgs stads hypotekensverkt. dir. i a.-b. Styrds hälsbad, led. af Barnsjukhusets styr. Initiativtagare t. bild. af Fosterländska förb. i Göteborg 95. Ekonomichef i Gborgs Morgonpost.

TAVE BERG. Utex. fr. Alnarps landtbr. inst. 86, sedan dess ant. v. A.-B. Separator som förestånd. I dess prof.-mejeri. Ordf. i Stocksunds fattigv.-styr., led. af komm.-nämnden.

FRANS FRIEBERG †. Musikdir.-ex. 43, klädesfabr. i Norrköping 57-66 musikdir. v. F. Lifgren-reg. 66-83, led. af Musik. akad. 66. Komponerat tillfällighetsmusik, pianostycken, samt solosång, quartetter i mansröster deribland att främst nämna den populära "Sångarfanan".

URBAN VON FEILITZEN †. U.-löjtn. v. Svea art.-reg. 53, v. A. lifgren-reg. 56, aisk. ss. kapten 85. Landtbrukare sedan 59. Författare i sociala ämnen.

MARTIN ANDERSSON †. Dref på sin tid handelsrörelse i Göteborg. Under ett antal år nämndeman, ordf. i komm.-nämnd o. stämма, ordf. i brandst.-bol., led. af kyrko- o. skolråd.

INNEHÅLL

H. k. h. hertigen af Nerke (biografi och helsidesporträtt). — Bengt Lidfors †. — Norrlandskriget. — Hundradsfästet på Backemo — Minnesmärket öfver Torsten Rudenshöld aftäckes — Flygningar i Sverige. — Veckans sport. — Sporting Life's Marathonpris utställes. — Förhärjande eldsvådor. — Finska landtdagen. — Upprörsrörelsen i Ulster. — Grekiske konungen i Paris. — Schackmästaren dr. Tarrasch och författaren Axel Engdahl inträda som medarbetare i H. 8. D. — Veckans porträttgalleri. — "Hvem är jag?". Ber. af Hjalmar Söderberg.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskild medgifvande förbjudes vid laga påföljd.